

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, स्यानिटरी उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खानेपानी तथा सरसफाइ
टेक्निसियन/प्लम्बर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, स्यानिटरी उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खानेपानी तथा सरसफाइ
टेक्निसियन/प्लम्बर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८०/१०/२२

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदूषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
 - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
 - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
 - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
 - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
 - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
 - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू
- 2.3 संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी
- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न× २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. खानेपानी आयोजना तथा प्रणाली सामान्य जानकारी
 - १.१ खानेपानी योजनाको परिचय, योजना र डिजाइन अवधि
 - १.२ जनसंख्याको आंकलन एवं प्रक्षेपण
 - १.३ दैनिक पानीको माग आंकलन
 - १.४ वर्षातको पानी संकलन विधि
 - १.५ ग्रेभिटी फ्लो सिस्टम र पम्प वा लिफ्ट सिस्टम
 - १.६ पम्पीङ्ग मेनको विशेषता र सावधानी
 - १.७ पम्पीङ्ग लाइनमा प्रयोग हुने फिटिंग एवं उपकरणहरूको संचालन र हेरबिचार
 - १.८ सिंगल एवं थ्री फेज विद्युतीय लाइन बारे सामान्य जानकारी
 - १.९ खानेपानी आयोजना र सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षहरूको भुमिका
 - १.१० खानेपानी प्रणाली (इन्टरमिटेन्ट, कन्टिन्यूअस) र सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षहरूको भुमिका
२. खानेपानी प्रणालीका विभिन्न अवयवहरू बारे सामान्य जानकारी
 - २.१ इन्टेक
 - २.१.१ परिचय
 - २.१.२ पानीको मुहानको प्रकार एवं छनौट
 - २.१.३ इन्टेकका किसिम, इन्टेकको सुरक्षा वा मर्मत सम्भार
 - २.२ पाइपलाइन
 - २.२.१ परिचय
 - २.२.२ प्रसारण पाइप लाइन र तिनमा रहने विभिन्न संरचनाहरू
 - २.२.३ वितरण पाइप लाइन र तिनमा रहने विभिन्न संरचनाहरू
 - २.२.४ पाइप लाइन बिछ्याउन खन्ने र पुर्ने काम
 - २.२.५ पाइप जडान तथा आवश्यक सामग्री तथा उपकरणहरू
 - २.२.६ वाटर फ्लो, वाटर हेड, हेड लस, वाटर प्रेशर एवं तिनको मापन विधि
 - २.२.७ पाइप लाइनमा हुने रोकवटहरू, रोकवट पत्ता लगाउने तथा हटाउने उपायहरू
 - २.२.८ पाइप लाइनमा हुने चुहावट तथा नियन्त्रणका उपायहरू
 - २.३ पाइप लाइनमा पानीको चाप नियन्त्रण गर्ने (ब्रेक प्रेसर) संरचनाहरूबारे सामान्य जानकारी
 - २.३.१ परिचय तथा आवश्यकता
 - २.३.२ ब्रेक प्रेसर संरचनाको किसिम
 - २.३.३ संरचना बनाउने ठाउँ
 - २.३.४ ब्रेक प्रेसर संरचनाको निर्माण
 - २.४ बहाव नियन्त्रण तथा विभाजन संरचनाहरू
 - २.४.१ परिचय तथा आवश्यकता
 - २.४.२ डिफ्ल्टर/व्युशन ट्याङ्की
 - २.४.३ सेक्सनल भल्व च्याम्बर
 - २.५ स्टोरेज एवं वितरण ट्याङ्की
 - २.५.१ परिचय तथा आवश्यकता
 - २.५.२ पानी ट्याङ्कीका विभिन्न प्रकार
 - २.५.३ ट्याङ्की बनाउने ठाउँ
 - २.६ फेरो सिमेन्ट ट्याङ्की
 - २.६.१ परिचय

- २.६.२ फाइदा र बेफाइदाहरु
- २.६.३ फेरो सिमेण्ट ट्याङ्कीको निर्माण
- २.७ धारा तथा पानी मिटर
 - २.७.१ परिचय
 - २.७.२ धारा बनाउने ठाउँ र सार्वजनिक धाराको निर्माण कार्य
 - २.७.३ एक घर एक धाराको अवधारणा
 - २.७.४ पानी मिटरका किसिम र पानी मिटर जडान
३. खानेपानी प्रशोधन एवं शुद्धिकरण, खानेपानीको प्रदूषण र राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड
 - ३.१ परिचय
 - ३.२ खानेपानी प्रशोधन विधि र संरचनाहरु
 - ३.३ खानेपानी शुद्धिकरण/निस्संक्रमिकरणका विधिहरु
 - ३.४ प्रदूषणका किसिम र कारणहरु
 - ३.५ पानीजन्य रोगहरु, रोग सन्ने माध्यम र सरुवा रोगबाट बच्ने उपाय
 - ३.६ राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड बारे सामान्य जानकारी
 - ३.७ सुरक्षित खानेपानी र खानेपानी सुरक्षा योजना बारे सामान्य जानकारी
४. आधारभूत परिमाणहरुको नाप एवं हिसाब
 - ४.१ परिचय
 - ४.२ लम्बाईजन्य वा रेखिय परिमाणहरु
 - ४.३ क्षेत्रफल र आयतनको हिसाब
 - ४.४ वजन वा तौलको हिसाब
 - ४.५ तापक्रम र समय बारेको जानकारी
 - ४.६ विभिन्न परिमाणहरुको एकाई परिवर्तन
५. नक्सा तथा प्लम्बिङ इन्जिनियरिङ सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - ५.१ रेखाका प्रकार र तिनको अर्थ
 - ५.२ प्लान भ्यू, एलिभेशन भ्यू, सेक्सनल भ्यू, थ्रि-डि भ्यू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - ५.३ स्केलको ज्ञान
 - ५.४ नक्साका किसिम
 - ५.५ नक्सा पढ्ने तरिका
६. प्लम्बिङको अवधारणा र प्लम्बिङका लागि आवश्यक औजार तथा उपकरणहरु
 - ६.१ परिचय
 - ६.२ प्रत्यक्ष एवं परोक्ष प्लम्बिङ प्रणाली र तिनका गुण एवं दोषहरु
 - ६.३ वैज्ञानिक प्लम्बिङ अवधारणा बारे सामान्य जानकारी
 - ६.४ मापन तथा परिक्षण उपकरणहरु
 - ६.५ प्लम्बिङ कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक औजार तथा उपकरणहरु
७. निर्माण
 - ७.१ परिचय
 - ७.२ सिमेण्ट
 - ७.२.१ सामान्य प्रकारहरु
 - ७.२.२ राख्ने वा भण्डारण गर्ने तरिका
 - ७.२.३ हाइड्रेसनको प्रकृया
 - ७.२.४ जम्ने प्रकृया
 - ७.२.५ कडा हुने प्रकृया

- ७.३ वाटर प्रुफिङ्ग
- ७.४ बालुवा
- ७.५ गिट्टी
- ७.६ पानी
- ७.७ सिमेण्ट मसाला
- ७.८ ढुंगाको गारो
- ७.९ कंकट
 - ७.९.१ फर्मा तयार पार्ने काम
 - ७.९.२ डण्डि काट्ने र बाँध्ने काम
 - ७.९.३ कंकट ओसार्ने, खन्याउने र खाँच्ने तरिका
 - ७.९.४ फर्मा हटाउने काम
- ७.१० टिपकार (प्वाइन्टिङ्ग गर्ने काम)
- ७.११ प्लाष्टर गर्ने काम
- ७.१२ सिमेण्ट पनिङ्ग लगाउने काम
- ७.१३ सिमेण्ट प्रयोग गरिने निर्माण कार्यको क्योरिङ्ग गर्ने काम
८. पाइप फिटिङ्ग तथा फिक्सचर
 - ८.१ पाइपका किसिम र तिनको गुण तथा अवगुण
 - ८.२ सि.आई/जि.आई/एच.डि.पि./पि.भि.सि./पि.पि.आर. फिटिङ्गका प्रकार, काम र महत्व
 - ८.३ पाइप फिटिङ्ग तथा जडान
 - ८.३.१ पाइप जोड्ने फिटिङ्ग
 - ८.३.२ बहाव नियन्त्रण गर्ने फिटिङ्ग
 - ८.३.३ बाथरुम फिक्सचर तथा जडान
९. ट्यूबवेल र इनार
 - ९.१ ट्यूबवेल र इनारको परिचय र प्रकार
 - ९.२ भूमिगत जल, उपयोग तथा पुनरभरण विधि
 - ९.३ स्यालो तथा डिप ट्यूबवेल
 - ९.४ ट्यूबवेलमा प्रयोग हुने सामग्री
 - ९.५ ट्यूबवेल जडानको विधि
 - ९.६ इनारको निर्माण विधि
 - ९.७ मर्मत तथा सम्भार
१०. सरसफाइ र फोहर व्यवस्थापन
 - १०.१ सरसफाइको परिचय र महत्व
 - १०.२ पूर्ण सरसफाइको अवधारणा
 - १०.३ घरबाट निस्किएको फोहर पानीको व्यवस्थापन
 - १०.४ फोहर मैलाको व्यवस्थापन
 - १०.५ कुहिने तथा नकुहिने फोहरको व्यवस्थापन
११. चर्पी तथा शौचालय
 - ११.१ परिचय
 - ११.२ आवश्यकता एवं महत्व
 - ११.३ चर्पी तथा शौचालयका किसिम
 - ११.४ चर्पी तथा उपयोगकर्ता-मैत्री शौचालयको निर्माण विधि
 - ११.५ मर्मत सम्भार

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, स्यानिटरी उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खानेपानी तथा सरसफाइ
टेक्निसियन/प्लम्बर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१२. सरसफाइ प्रणाली

१२.१ परिचय

१२.२ स्थलगत (On site) सरसफाइ प्रणाली

१२.२.१ पिटरमल खाल्डो

१२.२.२ सोक पिट

१२.२.३ सेप्टिक ट्यांक

१२.३ गैरस्थलगत (Off site) सरसफाइ प्रणाली

१२.३.१ मानव मलमुत्रीय (दिसाजन्य लेदो) व्यवस्थापन प्रणाली (Fecal Sludge Management – FSM)

१२.३.२ बिकेन्द्रित फोहरपानी व्यवस्थापन प्रणाली (DEWATS)

१२.३.३ ढल निकास प्रणाली : वर्षाते पानी वा सतही ढल प्रणाली, स्यानिटरी ढल प्रणाली र मिश्रित ढल प्रणाली

१३. ढल पाइपलाइन निर्माण तथा आवश्यक सामग्री

१३.१ ढल पाइपका किसिम : ह्यूम पाइप, पि.भि.सि., एच.डि.पि.इ., Double Wall Corrugated (DWC) Pipe

१३.२ ढल पाइप बिछ्याउने स्लोप

१३.३ ढल पाइप जोडान तथा कोलार

१३.४ ढल पाइप लाइनका सहायक संरचनाहरु

१३.४.१ म्यानहोल र तिनका प्रकार

१३.४.२ स्ट्रुट इन्लेट, क्याच ड्रेन, सिवर आउटफल

१३.४.३ ग्रीज वा स्कम ट्राप

१४. खानेपानी तथा सरसफाइ व्यवस्थापन

१४.१ परिचय

१४.२ खानेपानी आयोजना कार्यान्वयन तथा जनसहभागिता

१४.३ उपभोक्ता समितिको गठन, अधिकार, काम कर्तव्य र जिम्मेवारी

१४.४ खानेपानी मर्मत तथा सम्भार कार्यकर्ताको काम कर्तव्य

१४.५ खानेपानी सरसफाइ टेक्निसियनको काम कर्तव्य र अधिकार

१४.६ आयोजना स्तरमा हुने तालिम सञ्चालन, मूल्यांकन आदि

१४.७ उपभोक्ता योगदान र उपभोक्ता समूह परिचालन

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको भाग (Part II) सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
प्रश्न संख्या	2	6	2	2	2	2	4	2	2	2	1	1	1	1

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. खानेपानी आयोजना तथा प्रणाली सामान्य जानकारी
 - १.१ खानेपानी योजनाको परिचय, योजना र डिजाइन अवधि
 - १.२ जनसंख्याको आंकलन एवं प्रक्षेपण
 - १.३ दैनिक पानीको माग आंकलन
 - १.४ वर्षातको पानी संकलन विधि
 - १.५ ग्रेभिटी फ्लो सिस्टम र पम्प वा लिफ्ट सिस्टम
 - १.६ पम्पीङ्ग मेनको विशेषता र सावधानी
 - १.७ पम्पीङ्ग लाइनमा प्रयोग हुने फिटिंग एवं उपकरणहरूको संचालन र हेरविचार
 - १.८ सिंगल एवं थ्री फेज विद्युतीय लाइन बारे सामान्य जानकारी
 - १.९ खानेपानी आयोजना र सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षहरूको भूमिका
 - १.१० खानेपानी प्रणाली (इन्टरमिटेन्ट, कन्टिन्यूअस) र सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षहरूको भूमिका
२. खानेपानी प्रणालीका विभिन्न अवयवहरू बारे सामान्य जानकारी
 - २.१ इन्टेक
 - २.१.१ परिचय
 - २.१.२ पानीको मुहानको प्रकार एवं छनौट
 - २.१.३ इन्टेकका किसिम, इन्टेकको सुरक्षा वा मर्मत सम्भार
 - २.२ पाइपलाइन
 - २.२.१ परिचय
 - २.२.२ प्रसारण पाइप लाइन र तिनमा रहने विभिन्न संरचनाहरू
 - २.२.३ वितरण पाइप लाइन र तिनमा रहने विभिन्न संरचनाहरू
 - २.२.४ पाइप लाइन बिछ्याउनु खन्ने र पुर्ने काम
 - २.२.५ पाइप जडान तथा आवश्यक सामग्री तथा उपकरणहरू
 - २.२.६ वाटर फ्लो, वाटर हेड, हेड लस, वाटर प्रेशर एवं तिनको मापन विधि
 - २.२.७ पाइप लाइनमा हुने रोकावटहरू, रोकावट पत्ता लगाउने तथा हटाउने उपायहरू
 - २.२.८ पाइप लाइनमा हुने चुहावट तथा नियन्त्रणका उपायहरू
 - २.३ पाइप लाइनमा पानीको चाप नियन्त्रण गर्ने (ब्रेक प्रेसर) संरचनाहरूबारे सामान्य जानकारी
 - २.३.१ परिचय तथा आवश्यकता
 - २.३.२ ब्रेक प्रेसर संरचनाको किसिम
 - २.३.३ संरचना बनाउने ठाउँ
 - २.३.४ ब्रेक प्रेसर संरचनाको निर्माण
 - २.४ वहाव नियन्त्रण तथा विभाजन संरचनाहरू
 - २.४.१ परिचय तथा आवश्यकता
 - २.४.२ डिष्ट्रिब्युशन ट्याङ्की
 - २.४.३ सेक्सनल भल्व च्याम्बर
 - २.५ स्टोरेज एवं वितरण ट्याङ्की
 - २.५.१ परिचय तथा आवश्यकता
 - २.५.२ पानी ट्याङ्कीका विभिन्न प्रकार
 - २.५.३ ट्याङ्की बनाउने ठाउँ
 - २.६ फेरो सिमेन्ट ट्याङ्की
 - २.६.१ परिचय
 - २.६.२ फाइदा र बेफाइदाहरू

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, स्यानिटरी उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खानेपानी तथा सरसफाइ टेक्निसियन/प्लम्बर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.६.३ फेरो सिमेण्ट ट्याङ्कीको निर्माण
- २.७ धारा तथा पानी मिटर
 - २.७.१ परिचय
 - २.७.२ धारा बनाउने ठाउँ र सार्वजनिक धाराको निर्माण कार्य
 - २.७.३ एक घर एक धाराको अवधारणा
 - २.७.४ पानी मिटरका किसिम र पानी मिटर जडान
३. खानेपानी प्रशोधन एवं शुद्धिकरण, खानेपानीको प्रदूषण र राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड
 - ३.१ परिचय
 - ३.२ खानेपानी प्रशोधन विधि र संरचनाहरु
 - ३.३ खानेपानी शुद्धिकरण/निस्संक्रमिकरणका विधिहरु
 - ३.४ प्रदूषणका किसिम र कारणहरु
 - ३.५ पानीजन्य रोगहरु, रोग सन्ने माध्यम र सरुवा रोगबाट बच्ने उपाय
 - ३.६ राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड बारे सामान्य जानकारी
 - ३.७ सुरक्षित खानेपानी र खानेपानी सुरक्षा योजना बारे सामान्य जानकारी
४. आधारभूत परिमाणहरुको नाप एवं हिसाब
 - ४.१ परिचय
 - ४.२ लम्बाईजन्य वा रेखिय परिमाणहरु
 - ४.३ क्षेत्रफल र आयतनको हिसाब
 - ४.४ वजन वा तौलको हिसाब
 - ४.५ तापक्रम र समय बारेको जानकारी
 - ४.६ विभिन्न परिमाणहरुको एकाई परिवर्तन
५. नक्सा तथा प्लम्बिङ इन्जिनियरिङ सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - ५.१ रेखाका प्रकार र तिनको अर्थ
 - ५.२ प्लान भ्यू, एलिभेशन भ्यू, सेक्शनल भ्यू, थ्रि-डि भ्यू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - ५.३ स्केलको ज्ञान
 - ५.४ नक्साका किसिम
 - ५.५ नक्सा पढ्ने तरिका
६. प्लम्बिङको अवधारणा र प्लम्बिङका लागि आवश्यक औजार तथा उपकरणहरु
 - ६.१ परिचय
 - ६.२ प्रत्यक्ष एवं परोक्ष प्लम्बिङ प्रणाली र तिनका गुण एवं दोषहरु
 - ६.३ वैज्ञानिक प्लम्बिङ अवधारणा बारे सामान्य जानकारी
 - ६.४ मापन तथा परिक्षण उपकरणहरु
 - ६.५ प्लम्बिङ कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक औजार तथा उपकरणहरु

खण्ड (Section) (B) : - ५० अङ्क

७. निर्माण
 - ७.१ परिचय
 - ७.२ सिमेण्ट
 - ७.२.१ सामान्य प्रकारहरु
 - ७.२.२ राख्ने वा भण्डारण गर्ने तरिका
 - ७.२.३ हाइड्रेसनको प्रकृया
 - ७.२.४ जम्ने प्रकृया
 - ७.२.५ कडा हुने प्रकृया
 - ७.३ वाटर प्रुफिङ्ग

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, स्यानिटरी उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खानेपानी तथा सरसफाइ टेक्निसियन/प्लम्बर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ७.४ बालुवा
- ७.५ गिट्टी
- ७.६ पानी
- ७.७ सिमेण्ट मसाला
- ७.८ हुंगाको गारो
- ७.९ कंकट
 - ७.९.१ फर्मा तयार पार्ने काम
 - ७.९.२ डण्डि काट्ने र बाँध्ने काम
 - ७.९.३ कंकट ओसारने, खन्याउने र खाँच्ने तरिका
 - ७.९.४ फर्मा हटाउने काम
- ७.१० टिपकार (प्लाइन्टिङ्ग गर्ने काम)
- ७.११ प्लाष्टर गर्ने काम
- ७.१२ सिमेण्ट पनिङ्ग लगाउने काम
- ७.१३ सिमेण्ट प्रयोग गरिने निर्माण कार्यको क्योरिङ्ग गर्ने काम
- ८. पाइप फिटिङ्ग तथा फिक्सचर
 - ८.१ पाइपका किसिम र तिनको गुण तथा अवगुण
 - ८.२ सि.आई/जि.आई/एच.डि.पि./पि.भि.सि./पि.पि.आर. फिटिङ्गका प्रकार, काम र महत्व
 - ८.३ पाइप फिटिङ्ग तथा जडान
 - ८.३.१ पाइप जोड्ने फिटिङ्ग
 - ८.३.२ बहाव नियन्त्रण गर्ने फिटिङ्ग
 - ८.३.३ बाथरुम फिक्सचर तथा जडान
- ९. ट्यूबवेल र इनार
 - ९.१ ट्यूबवेल र इनारको परिचय र प्रकार
 - ९.२ भूमिगत जल, उपयोग तथा पुनरभरण विधि
 - ९.३ स्यालो तथा डिप ट्यूबवेल
 - ९.४ ट्यूबवेलमा प्रयोग हुने सामग्री
 - ९.५ ट्यूबवेल जडानको विधि
 - ९.६ इनारको निर्माण विधि
 - ९.७ मर्मत तथा सम्भार
- १०. सरसफाइ र फोहर व्यवस्थापन
 - १०.१ सरसफाइको परिचय र महत्व
 - १०.२ पूर्ण सरसफाइको अवधारणा
 - १०.३ घरबाट निस्किएको फोहर पानीको व्यवस्थापन
 - १०.४ फोहर मैला तथा कुहिने र नकुहिने फोहरको व्यवस्थापन
- ११. चर्पी तथा शौचालय
 - ११.१ परिचय
 - ११.२ आवश्यकता एवं महत्व
 - ११.३ चर्पी तथा शौचालयका किसिम
 - ११.४ चर्पी तथा उपयोगकर्ता-मैत्री शौचालयको निर्माण विधि
 - ११.५ मर्मत सम्भार
- १२. सरसफाइ प्रणाली
 - १२.१ परिचय
 - १२.२ स्थलगत (On site) सरसफाइ प्रणाली
 - १२.२.१ पिटरमल खाल्डो

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, स्यानिटरी उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खानेपानी तथा सरसफाइ टेक्निसियन/प्लम्बर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- १२.२.२ सोक पिट
१२.२.३ सेप्टिक ट्यांक
- १२.३ गैरस्थलगत (Off site) सरसफाइ प्रणाली
१२.३.१ मानव मलमुत्रीय (दिसाजन्य लेदो) व्यवस्थापन प्रणाली (Fecal Sludge Management – FSM)
१२.३.२ बिकेन्द्रित फोहरपानी व्यवस्थापन प्रणाली (DEWATS)
१२.३.३ ढल निकास प्रणाली : वर्षाते पानी वा सतही ढल प्रणाली, स्यानिटरी ढल प्रणाली र मिश्रित ढल प्रणाली
१३. ढल पाइपलाइन निर्माण तथा आवश्यक सामग्री
१३.१ ढल पाइपका किसिम : ह्यूम पाइप, पि.भि.सि., एच.डि.पि.इ., Double Wall Corrugated (DWC) Pipe
१३.२ ढल पाइप बिछ्याउने स्लोप
१३.३ ढल पाइप जोडान तथा कोलार
१३.४ ढल पाइप लाइनका सहायक संरचनाहरु
१३.४.१ म्यानहोल र तिनका प्रकार
१३.४.२ स्ट्रुट इन्लेट, क्याच ड्रेन, सिवर आउटफल
१३.४.३ ग्रीज वा स्कम ट्रायाप
१४. खानेपानी तथा सरसफाइ व्यवस्थापन
१४.१ परिचय
१४.२ खानेपानी आयोजना कार्यान्वयन तथा जनसहभागिता
१४.३ उपभोक्ता समितिको गठन, अधिकार, काम कर्तव्य र जिम्मेवारी
१४.४ खानेपानी मर्मत तथा सम्भार कार्यकर्ताको काम कर्तव्य
१४.५ खानेपानी सरसफाइ टेक्निसियनको काम कर्तव्य र अधिकार
१४.६ आयोजना स्तरमा हुने तालिम सञ्चालन, मूल्यांकन आदि
१४.७ उपभोक्ता योगदान र उपभोक्ता समूह परिचालन

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	(क) प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)	पूर्णाङ्क :- ५०
	(ख) अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता (Practical Examination & Interview)

पूर्णाङ्क :- ८०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)	५०	२५	प्रयोगात्मक (Practical)	१ घण्टा
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)	

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१०. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८०/१०/२२

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदूषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
 - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
 - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
 - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
 - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
 - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
 - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू
- 2.3 संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी
- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक वडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न × २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. विद्युतीय सिद्धान्त सम्बन्धी साधारण ज्ञान (Simple Knowledge of Electrical Principle)
 - १.१ ए.सी. (Alternating Current) र डि.सि. (Direct Current) : परिभाषा, संकेत (Symbol) र एकाइ (Unit)
 - १.२ भोल्टेज (Potential difference of Voltage) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र प्रकार (Types)
 - १.३ फ्रिक्वेन्सी : परिभाषा, संकेत र एकाइ
 - १.४ विद्युतीय शक्ति तथा उर्जा (Electrical Power and Energy) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र सामान्य समीकरण (Simple Equation)
 - १.५ रेसिष्टर (Resistor), क्यापासिटर (Capacitor) र इन्डक्टर (Inductor) : परिभाषा, संकेत र एकाइ
 - १.६ करेन्ट र भोल्टेजको सम्बन्ध: ओहमको सिद्धान्त (Ohm's Law)
 - १.७ Poly Phase सिस्टम परिभाषा, फेज नामाकरण र श्रीफेज प्रणालीमा हुने कनेक्सन (वाइ र डेल्टा)
२. विद्युतीय कन्डक्टर तथा इन्सुलेटर (Electrical Conductor and Insulator)
 - २.१ कन्डक्टरको परिभाषा र कन्डक्टरको लागि प्रयोग गरिने धातुहरु, तामा (Copper) र एलुमिनियम (Aluminum) का गुणहरु
 - २.२ विद्युत केबुल (Electric cable)
 - २.२.१ हाउस वायरिङ तथा इन्डष्ट्रियल वायरिङ गर्नको लागि प्रयोग हुने केबुलहरुका प्रकार
 - २.२.२ केबुलको बनावट र कलर कोड (Color Code)
 - २.२.३ केबुलको विद्युतीय करेन्ट वहन गर्न सक्ने क्षमता (Current Carrying Capacity)
 - २.३ इन्सुलेटरको परिभाषा र केबुल इन्सुलेसन गर्ने पदार्थको प्रकार र गुणहरु
३. विद्युतीय सुरक्षाका उपकरणहरु
 - ३.१ फ्यूज (Fuse): परिभाषा, विभिन्न साइजका फ्यूज वायरहरु तथा फ्यूजिङ करेन्ट
 - ३.२ एच.आर.सी.फ्यूज (High Rupturing Capacity Fuse): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.३ एम.सी.बी. (Miniature Circuit Breaker, MCB) : परिभाषा, प्रकार र प्रयोग
 - ३.४ अर्थ लिकेज सर्किट ब्रेकर (Earth Leakage Circuit Breaker, ELCB): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.५ एम.सी.सी.बी. (Moulded Case circuit Breaker): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.६ लाइटनिङ्ग एरेस्टर (Lightning arrestor): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.७ डिष्ट्रिब्युसन बोर्ड
 - ३.८ प्यानल बोर्ड
४. विद्युतीय सामग्री तथा बत्तीहरु (Electrical accessories and Lamps)
 - ४.१ विद्युतीय स्वीच : परिभाषा, प्रकार तथा जडान गर्ने तरिका, संकेत र प्रयोग
 - ४.२ विद्युतीय वायरिङमा प्रयोग हुने विभिन्न सामग्रीहरुको प्रकार, संकेत र प्रयोग
 - ४.२.१ होल्डर
 - ४.२.२ सिलिङ्ग रोज (Celing rose)
 - ४.२.३ सकेट (Socket)
 - ४.२.४ प्लग (Plug)
 - ४.२.५ जंक्सन बक्स
 - ४.२.६ कन्डयूट (Conduit)

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४.३ विद्युतीय बत्तीहरू (Electrical Lamps)

४.३.१ इन्क्याण्डेसेन्स बत्ती (Incandescence lamp): प्रकार, बनावट र प्रयोग

४.३.२ डिस्चार्ज बत्तीहरू, फ्ल्यूरोसेन्ट ट्यूब, सोडियम भ्यापर बत्ती, मर्करी भ्यापर बत्ती र
हयालोजन (Halogen) बत्तीको प्रयोग

४.४ इनर्जी सेभिङ्ग ल्याम्प (Energy Saving Lamps): बनावट, प्रकार र प्रयोग

५. विद्युतीय घरेलु उपकरणहरू (Equipments) को संचालन र सामान्य मर्मत

५.१ हिटर

५.२ रेफ्रिजरेटर

५.३ ओभेन

५.४ गिजर

५.५ विद्युतीय केटल (Electric Kettle)

५.६ पंखा (Fan)

५.७ एयर कन्डीसन

६. विद्युतीय मोटर (Electric Motor) र जेनेरेटर (Generator)

६.१ घरेलु सिङ्गल फेज ए.सी.मोटरहरूको संचालन प्रक्रिया (Operational Process), रेटिङ्ग (Rating)
प्रयोग र सामान्य मर्मत

६.२ घरेलु थ्री फेज (Three Phase) इन्डक्सन (Induction) मोटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग

६.३ घरेलु सिङ्गल फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग

६.४ घरेलु थ्री फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग

७. विद्युतीय औजारहरू (Electrical Tools) को प्रकार र प्रयोग गर्ने तरिका

७.१ स्क्रू ड्राइभर (Screw Driver)

७.२ लाइन टेस्टर (Line Tester)

७.३ प्लायर (Plier)

७.४ वायर कटर (Wire cutter)

७.५ एमिटर (Ammeter) र भोल्टमिटर (Voltmeter)

७.६ मल्टीमिटर (Multimeter)

७.७ मेगर (Megger)

७.८ विद्युतीय ड्रिल मेसिन र विट

८. अर्थिङ्ग (Earthing)

८.१ परिभाषा र अर्थिङ्ग गर्नु पर्ने आवश्यकता

८.२ अर्थ रेजिस्टेन्सलाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू र यसको मान

८.३ अर्थिङ्ग गर्ने तरिकाहरू र अर्थिङ्ग गर्दा चाहिने सामग्रीहरू

९. विद्युत वितरण प्रणाली (Electrical distribution System)

९.१ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: वितरण भोल्टेज। फिक्वेन्सी

९.२ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: आउटडोर सबस्टेशन, डिस्ट्रीब्यूटर,
सभिस लाइन

१०. विद्युतीय सुरक्षा सम्बन्धी अवधारणा:

१०.१ विद्युतीय झट्का तथा यसका असरहरू (Electrical shock and its effects)

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१०.२ विद्युत भट्का लागेको खण्डमा गरिने प्राथमिक उपचारको विधि

१०.३ विद्युतीय कार्यहरु गर्दा अपनाउनु पर्ने सुरक्षाका नियमहरु

१०.४ विद्युतीय कार्य गर्दा Electrician ले प्रयोग गर्नु पर्ने विभिन्न सुरक्षा साधन तथा उपकरणहरु
(Safety equipments & Accessories)

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको **भाग (Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरु सोधिने छ ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
प्रश्न संख्या	4	4	3	4	3	3	3	2	2	2

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. विद्युतीय सिद्धान्त सम्बन्धी साधारण ज्ञान (Simple Knowledge of Electrical Principle)
 - १.१ ए.सी. (Alternating Current) र डि.सि. (Direct Current) : परिभाषा, संकेत (Symbol) र एकाइ (Unit)
 - १.२ भोल्टेज (Potential difference of Voltage) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र प्रकार (Types)
 - १.३ फ्रिक्वेन्सी : परिभाषा, संकेत र एकाइ
 - १.४ विद्युतीय शक्ति तथा उर्जा (Electrical Power and Energy) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र सामान्य समीकरण (Simple Equation)
 - १.५ रेसिष्टर (Resistor), क्यापासिटर (Capacitor) र इन्डक्टर (Inductor): परिभाषा, संकेत र एकाइ
 - १.६ करेन्ट र भोल्टेजको सम्बन्ध: ओहमको सिद्धान्त (Ohm's Law)
 - १.७ Poly Phase सिस्टम परिभाषा, फेज नामाकरण र श्रीफेज प्रणालीमा हुने कनेक्सन (वाइ र डेल्टा)
२. विद्युतीय कन्डक्टर तथा इन्सुलेटर (Electrical Conductor and Insulator)
 - २.१ कन्डक्टरको परिभाषा र कन्डक्टरको लागि प्रयोग गरिने धातुहरु, तामा (Copper) र एलुमिनियम (Aluminum) का गुणहरु
 - २.२ विद्युत केबुल (Electric cable)
 - २.२.१ हाउस वायरिङ तथा इन्डष्ट्रियल वायरिङ गर्नको लागि प्रयोग हुने केबुलहरुका प्रकार
 - २.२.२ केबुलको बनावट र कलर कोड (Color Code)
 - २.२.३ केबुलको विद्युतीय करेन्ट वहन गर्न सक्ने क्षमता (Current Carrying Capacity)
 - २.३ इन्सुलेटरको परिभाषा र केबुल इन्सुलेसन गर्ने पदार्थको प्रकार र गुणहरु
३. विद्युतीय सुरक्षाका उपकरणहरु
 - ३.१ फ्यूज (Fuse): परिभाषा, विभिन्न साइजका फ्यूज वायरहरु तथा फ्यूजिङ करेन्ट
 - ३.२ एच.आर.सी.फ्यूज (High Rupturing Capacity Fuse): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.३ एम.सी.बी. (Miniature Circuit Breaker, MCB) : परिभाषा, प्रकार र प्रयोग
 - ३.४ अर्थ लिकेज सर्किट ब्रेकर (Earth Leakage Circuit Breaker, ELCB): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.५ एम.सी.सी.बी. (Moulded Case circuit Breaker): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.६ लाइटनिङ्ग एरेस्टर (Lightning arrestor): परिभाषा र प्रयोग
 - ३.७ डिष्ट्रिब्यूसन बोर्ड
 - ३.८ प्यानल बोर्ड
४. विद्युतीय सामग्री तथा बत्तीहरु (Electrical accessories and Lamps)
 - ४.१ विद्युतीय स्वीच : परिभाषा, प्रकार तथा जडान गर्ने तरिका, संकेत र प्रयोग
 - ४.२ विद्युतीय वायरिङमा प्रयोग हुने विभिन्न सामग्रीहरुको प्रकार, संकेत र प्रयोग
 - ४.२.१ होल्डर, सिलिङ्ग रोज (Celimg rose),सकेट (Socket)
 - ४.२.२ प्लग (Plug)
 - ४.२.३ जक्सन बक्स
 - ४.२.४ कन्डयूट (Conduit)
 - ४.३ विद्युतीय बत्तीहरु (Electrical Lamps)
 - ४.३.१ इन्क्यान्डेसेन्स बत्ती (Incandescence lamp): प्रकार, बनावट र प्रयोग
 - ४.३.२ डिस्चार्ज बत्तीहरु, फ्ल्यूरोसेन्ट ट्यूब, सोडियम भ्यापर बत्ती, मर्करी भ्यापर बत्ती र हयालोजन (Halogen) बत्तीको प्रयोग
 - ४.४ इनर्जी सेभिङ्ग ल्याम्प (Energy Saving Lamps): बनावट, प्रकार र प्रयोग

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (Section) (B) : - ५० अङ्क

५. विद्युतीय घरेलु उपकरणहरू (Equipments) को संचालन र सामान्य मर्मत
 - ५.१ हिटर
 - ५.२ रेफ्रिजरेटर
 - ५.३ ओभेन
 - ५.४ गिजर
 - ५.५ विद्युतीय केटल (Electric Kettle)
 - ५.६ पंखा (Fan)
 - ५.७ एयर कन्डीसन
६. विद्युतीय मोटर (Electric Motor) र जेनेरेटर (Generator)
 - ६.१ घरेलु सिङ्गल फेज ए.सी.मोटरहरूको संचालन प्रक्रिया (Operational Process), रेटिङ्ग (Rating) प्रयोग र सामान्य मर्मत
 - ६.२ घरेलु थ्री फेज (Three Phase) इन्डक्सन (Induction) मोटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
 - ६.३ घरेलु सिङ्गल फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
 - ६.४ घरेलु थ्री फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
७. विद्युतीय औजारहरू (Electrical Tools) को प्रकार र प्रयोग गर्ने तरिका
 - ७.१ स्क्रू ड्राइभर (Screw Driver)
 - ७.२ लाइन टेस्टर (Line Tester)
 - ७.३ प्लायर (Plier)
 - ७.४ वायर कटर (Wire cutter)
 - ७.५ एमिटर (Ammeter) र भोल्टमिटर (Voltmeter)
 - ७.६ मल्टीमिटर (Multimeter)
 - ७.७ मेगर (Megger)
 - ७.८ विद्युतीय ड्रिल मेसिन र विट
८. अर्थिङ्ग (Earthing)
 - ८.१ परिभाषा र अर्थिङ्ग गर्नु पर्ने आवश्यकता
 - ८.२ अर्थ रेजिस्टेन्सलाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू र यसको मान
 - ८.३ अर्थिङ्ग गर्ने तरिकाहरू र अर्थिङ्ग गर्दा चाहिने सामग्रीहरू
९. विद्युत वितरण प्रणाली (Electrical distribution System)
 - ९.१ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: वितरण भोल्टेज फिक्वेन्सी
 - ९.२ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: आउटडोर सबस्टेशन, डिस्ट्रीब्यूटर, सभिस लाइन
१०. विद्युतीय सुरक्षा सम्बन्धी अवधारणा:
 - १०.१ विद्युतीय झट्का तथा यसका असरहरू (Electrical shock and its effects)
 - १०.२ विद्युत झट्का लागेको खण्डमा गरिने प्राथमिक उपचारको विधि
 - १०.३ विद्युतीय कार्यहरू गर्दा अपनाउनु पर्ने सुरक्षाका नियमहरू
 - १०.४ विद्युतीय कार्य गर्दा Electrician ले प्रयोग गर्नु पर्ने विभिन्न सुरक्षा साधन तथा उपकरणहरू (Safety equipments & Accessories)

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी,
ईलेक्ट्रिसियन पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०

प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१. विद्युतीय नक्शा :
 - १.१ विद्युतीय सर्किट डायग्रामको ज्ञान
 - १.२ विद्युत वायरिङ्ग डायग्रामको ज्ञान
 - १.३ विद्युत नक्शामा प्रयोग हुने चिन्हहरूको ज्ञान
२. विद्युत वायरिङ्ग र जडान:
 - २.१ विद्युतीय औजार र उपकरणहरू चयन (Select) गर्ने
 - २.२ विद्युतीय सामग्रीहरू चयन गर्ने
 - २.३ विद्युतीय सुरक्षात्मक उपकरण चयन गर्ने
 - २.४ तल उल्लिखित विद्युत वायरिङ्ग गर्न सक्ने
 - २.४.१ वन वे स्वीच सहित लाईट सर्किट
 - २.४.२ पुस बटन स्वीच सहित कलबेल सर्किट
 - २.४.३ सकेट वाइटलेट सर्किट
 - २.४.४ मेन स्वीच तथा डिस्ट्रीब्यूसन बोर्ड
३. विद्युत वायरिङ्ग प्रणालीको मर्मत संभार:
 - ३.१ विद्युतीय जडानमा भएका विद्युत सामग्रीहरू जस्तै स्वीच, कन्ड्यूट, वत्तीका सेटहरू (Electrical Fixture) आदिको जाँच गर्ने
 - ३.२ वायरिङ्ग प्रणालीमा उत्पन्न फल्टको पहिचान गर्ने
 - ३.३ फल्टलाई मर्मत गर्ने
४. घरेलु उपकरणहरूको मर्मत सम्भार:
 - ४.१ बिग्रिएको घरेलु उपकरणहरू खोल्ने (Dismantle)
 - ४.२ उपकरणहरूको विभिन्न पार्ट्सहरूको पहिचान
 - ४.३ पार्ट्सको जाँच गर्ने
 - ४.४ फल्ट पत्ता लगाउने
 - ४.५ बिग्रिएको पार्टको मर्मत गर्ने
 - ४.६ साधारण प्रक्रियाबाट बनाउन नसकिने पार्टलाई ठूला Workshop मा बनाउन सिफारिश गर्ने